

Forum for Patristik

www.patristik.dk

Seminar i København mandag den 19. januar 2015

Program

- 10.15 – 11.45 Jens Fleischer: *Einar Dyggve – en 'funktionalistisk' kirkearkæolog på Balkan.*
- 11.45 – 12.00 Kaffepause
- 12.00 – 13.30 Lise Bek: *Symmetriens magt – magtens symmetri. Kirkerummet fra de tidlige menigheder til det kejserlige byggeri.*
- 13.30 – 14.30 Frokost på Riz Raz (Store Kannikestræde 19)
- 14.45 – 16.15 Johannes Aakjær Steenbuch: *At gøre det utænkelige. Betragtninger over forholdet mellem negativ teologi og etik fra Filon til Gregor af Nyssa.*

Praktiske oplysninger

Tid: Seminaret finder sted mandag den 19. januar 2015 kl. 10.15 – 16.15.

Sted: Det Teologiske Fakultet, Købmagergade 44-46, 1150 København K, i auditorium 12 (4. sal).

Tilmelding og pris

Senest torsdag den 15. januar til forum@patristik.dk (eller telefon 54 70 54 08).

Prisen for seminaret er 50 kr. (uden frokost) eller 150 kr. (inkl. frokost og øl/vand).

Pengene betales til Holger Villadsen ved seminaret (kontant / MobilePay / Swipp).

Seminaret er gratis for studerende (dog 100 kr. med frokost).

Initiativgruppen bag *Forum for Patristik*

Finn Damgaard: fda@km.dk / Jesper Hyldahl: jhy@km.dk /

Anders-Christian Jacobsen: alj@cas.au.dk / Rasmus Nøjgaard: rn@km.dk /

Nils Arne Pedersen: teonap@cas.au.dk / Holger Villadsen: holger@sejrurvilladsen.dk

Læs mere om foredragene på næste side (bagsiden).

Ejnar Dyggve – en 'funktionalistisk' kirkearkæolog på Balkan

Jens Fleischer, mag. art., lektor emeritus

Foredraget tager udgangspunkt i den danske arkitekt Ejnar Dyggves udgravninger i den senantikke by Salona (nuværende Solin i Kroatien). Dette arbejde affødte en række videnskabelige, men også mere alment tilgængelige skrifter, der placerede Dyggve (1887-1961) som en af mellemkrigstidens betydeligste kirkearkæologer i henseende til forståelsen af det kultiske rum. En særlig ledetråd i Dyggves tilgang til sit materiale var ønsket om gennem tekst og tegninger at påvise det funktionalistiske i bygningerne, hvilket foruden baptisteriet i Salona også kunne udstrække sig til en analyse af amfiteatret sammesteds og kejser Diokletians sommerresidens i Spalato (Split). Hermed gik Dyggve i dialog med et relativt nyt tema i den tysksprogede kunsthistorie: Schmarsows begreb Raumgefühl (1894) og Riegls idé om basilikaen (1901), der i kraft af at være Langbau fungerer som et Tiefraum og dermed appellerer til kroppens bevægelse, jf. processionsmotivet i oldkristen liturgi. Ved at indskrive sig i denne præfænomnologisk orienterede strømning kom Dyggve til at stå som foregangsmand i samtiden og af relevans for liturgihistorikere og den moderne forskning i det 'performative'. En yngre kollega til Dyggve var Noël Duval, der tilsvarende beskrev bevægelsesmotivet i et baptisterium i Sufetula (Sbeitla i det nuværende Tunesien).

Symmetriens magt - magtens symmetri.

Kirkerummet fra de tidlige menigheder til det kejserlige byggeri

Lise Bek, dr. phil., professor emer.

Allerede få år efter, at Kejser Konstantin med udstedelsen af sit Milano-edikt i 313 havde gjort kristendommen til lovlig religion i Romerriget, stod et nyt monumentalt kirkebyggeri i fuldt flor: først i Rom og siden – med overflytningen af den kejserlige residens til det nye Rom, Roma Nova – i Konstantinopel. Det var kirker, der i både udformning, planløsning og dimensionering var inspireret af den arkitektur, som dannede rammen om det repræsentative ceremoniel ved kejserhoffet, hvorfra også den gudstjenstlige liturgi snart skulle tage farve. Men hvad var der gået forud; og er der nogen indflydelse fra denne den ældste tids gudstjenesterum at spore - træk, som kan føres tilbage til dengang, da de tidlige menigheder havde måttet samles til gudstjeneste under private former eller endog i det skjulte? Det er nogle af de spørgsmål, der vil blive taget op til drøftelse og søgt besvaret set ud fra en kunsthistorisk synsvinkel.

At gøre det utænkelige. Betragtninger over forholdet mellem negativ teologi og etik fra Filon til Gregor af Nyssa.

Johannes Aakjær Steenbuch, ph.d.

I en jødisk-kristen sammenhæng går den negative teologi ihvertfald tilbage til Filon. I de første århundreder blev den overtaget i en apologetisk sammenhæng og med Klemens af Alexandria udviklet til en egentlig systematisk disciplin. Den negative teologi fik stor betydning for de kappadokiske fædre og var et vigtigt instrument i polemikken mod neoarianismen. Den var samtidig et kernelement i udviklingen af såkaldt 'mysticisme'. Skønt sin spekulative karakter er den negative teologi ikke uden betydning for praksis. Mest indlysende er dens kritiske funktion i polemikken mod afguderne, men dertil skal lægges en betydning for opfattelsen af dyderne, efterlignelsen af Gud og etikken som tænkning i det hele taget (moralepistemologi). Men hvad skal vi egentlig forstå ved 'negativ teologi'? og hvilke koblingspunkter findes der til etikken?